

Telegraful Român

Organ național-bisericesc

Abonamentul:

Pe un an **60** coroane. — Pe gaze luni **30** coroane. — Pe trei luni **15** coroane.
Ziarul apare **Martea**, Joia și **Sâmbăta**

Corespondențele

să se adreseze Redacției «Telegrafului Român», Strada Macelarilor Nr. 45. — Scrisori tehnicele se refuză. — Articlele nepublicate nu se luapăză.

= Prețul inserțiunilor, după învoieala =**Abonamentele și Inserțiunile**

să se adreseze Administrației ziarului «Telegraful Român», Sibiu, Strada Macelarilor Nr. 45.

Unificarea organizației noastre bisericesti

De: Dr. Gheorghe Comșa.

Canonul 19-lea al sinodului local ținut în Antiochia la anul 341 repetăază dispoziția canonului al 4-lea al sinodului I ecumenic referitoră la partea care dispune ca mai mulți episcopi să se adune spre a alege un episcop, iar de la vi fi greu, să voteze prin scrisori cu ceilalți și astfel cu a tuturor prezență sau alegeră să se facă așezarea lui. Acest canon mai conține dispoziții și relativ la hirotonirea episcopilor.

La apărărea nu reiese prin urmare din studierea canoanelor, că aceasta ar admite alegerea episcopilor prin popor sau parte covârșitoare a poporului, cum se practică după Statutul organic. Canonul al 13-lea al sinodului local din Cartagena amintește că la hirotonirea respective alegerea unui episcop trebuie să fie de față cel puțin 3 episcopi (anul 418), dar nu menționează nimic de popor.

Cetind cu atențune canoanele menționate apărărea însătoare dispără. E adevarat, că nici un canon nu conține vîro-dispoziție directă, care ar statua dreptul de alegere al poporului față de episcopi. Dar convingerea noastră trebuie să fie aceea, că nici alegerile cari se fac azi după normele Statutului Organic nu sunt definitive. Adeacă ele nu au valoare deplină, fiindcă este săut doar, că ultimul cuvânt al unor sinoduri episcopesc, care în caz de motive serioase are dreptul să nu admînă la hirotonire pe cel ales.

Este mai presus de orice indoială, că praxă veche bisericească admitea și poporul la alegera episcopilor. Concursul comunității la alegera episcopilor îl găsim amintit la Ciprian și alti părinți bisericești. Ciprian zice următoarele în epistola 68: «Plebs ipsa maximam habet potestatem vel eligendi dignos sacerdotes, vel indig-nos recusandi». Ciprian s'a născut la anul 200 și a murit ca episcop al Cartaginei în 258.

Istoriograful Socrate Scolasticul (născut pe la anul 380 d. H.) în istoria sa bisericească scrie următoarele despre cele întâmplate după moartea lui Nectarie, episcopul Constantinopoliei: «Indată se luară măsuri de a-i alege un urmaș și după ce fură propusi mai mulți, se hotără în fine de a chema pe Ioan preot din Antiochia. Impăratul Arcadie trimisese să-l chemă în-

dată după aceea cu *consimilāmantul unanim* al clerului și al poporului și pentru a face hirotonia mai solemnă, el doră ca mai mulți Episcopi să asiste la hirotonie».

După concursul poporului la alegerile episcopilor aflăm încă mai amănunte în Compendiul de Dreptul Canonic al mitropolitului Șaguna. Uc m'am referit anume la Ciprian, care a trăit înainte de tineră primul sinod ecumenic și la mărturia lui Socrate, care a trăit pe timpul după al II lea sinod ecumenic. Nu găsim la nici unul din sinodele ecumenice să se fi adus vre un canon, care să o prească participarea poporului la alegera episcopilor, deși praxă aceasta există. Faptul că nu găsim în canoane o asemenea dispoziție nu dovedește în mod indesfătitor, cum că biserica prin tacitus consensus a consfințit o praxă veche.

In schimb găsim destule canoane, fiind de mulți verme cercata și în cuvântul credinței și în predicarea dreptului *cuvânt*? Răspunsul nu e greu: fiindcă hirotonirea cea împărtășesc celui ales, — după o prealabilă examinare, — este actual cel mai hotărâtor, ca cineva să poată fi episcop. «Mânele degrabă să nu-ți piu pe nime, spre a nu te face parteș în păcate străine».

Astfel se înțelege faptul că sistemul ierarhic al bisericii a fost păzit de străjari neadormiți cu ocasiunea sinoadelor ecumenice și locale. și era trebună de accentuare repetată a drepturilor ierarchiei, pentru că rolul ei sublim să poată trece în conștiința masselor, cari de multe ori aveau atitudine dubioasă în trebile bisericești.

Canonul 5 din Laodicea conține hotărârea, că nu se cucine ca hirotonie, adecă alegerile să se facă în prezență persoanelor, cari ar veni ca ascultători. Zonara și Balsamon sunt de părere, că sub cuvântul hirotonire este să se înțelege aici «alegere și votare». La alegeră să ia deci parte numai alegorii faptei, ca nu cumva venind și ascultători curioși să facă turbări, dacă eventual nu le-ar conveni ceva din, cele ce se petrec.² Canonul al 13-lea din Laodicea zice: «Nu se dă glostelor voie să facă alegerile celor ce au să așeza în preoție».

¹ Istoria Bisericească de Socrate Scolasticul. Traducere de Iosif Gheorghian, București 1899, p. 283.

² Etim. 5, 22.

³ Encyclopedie p. 252—253.

Dispozițiile acestea erau necesare din motivul, că la început toată populația participa la alegera episcopilor, fără considerare la starea singurăticilor. Prin această însă de multeori se ieau turbări la alegeri și astfel au dispus sinodele amintite, — precum susține și Milaș, — că nu e necesar să voteze tot poporul adunat. Praxea bisericească s'a conformat acestor canoane, așa, că numai persoanele mai de seamă luau parte la alegeri. Iustinian a înzestrat cu putere de lege praxa aceasta înțelesul, că în scopul instituirii unui episcop nou, clerul și persoanele mai de seamă ale respectivelor eparhii se adunau la locul alegerii și făgăduindu că vor lucra împărțial, propunându trei persoane, despre care aveau convingerea, că sună înzestrare cu insușirile prezise de canoane și legile lumii.

Am văzut deci cumcă un singur sinod local conține puține dispoziții prohibitorii relativ la participarea poporului la alegerile episcopilor. Dar însă cele două canoane, 5 și 13 dela Laodicea ne servesc de mărturie indirectă, că poporul își avea partea sa la alegeri.

Concluziunea noastră în urma celor expuse este, că sinodele ecumenice n'au simțit nevoie să de cuprindă în canoane drepturile poporului la alegerile persoanelor bisericești, întocmai precum multe chestiuni din domeniul disciplinei bisericești nu sunt normate prin canoane. Dar de aici nici decum nu rezultă, că ceeace nu se cuprind în canoane este anticanonic. Legile civile încă au multe lacune, dar nu urmează, că ceeace nu se cuprind într-o lege, ar fi ilegal. În conștiința celorce au adus canoanele de bună seamă au existat drepturile poporului referitor la alegeri, căci la dia contră le ar fi suprimat prin dispoziții cu ocasiunea tinerii sinodelor ecumenice și locale. Astfel nimic nu împiedică biserica ortodoxă de răsărit ca intrăcă affă de lipsă chiar în zilele noastre să ţină bunăoară un sinod ecumenic și să normeze prin canoane drepturile menționate ale poporului, fiindcă are la temelie praxă consfințită de veacuri.

Aici trebuie să accentuez din nou, că drepturile poporului nu sunt decisive la alegerile persoanelor bisericești, fiindcă ce și drept popor poate bunaoră după Statut organic să-și aleagă preot prin sinodul parohial, dar canonul al 2-lea apostolic rănduiește ca «Prebiterul (ori preotul) de un episcop să se hirotonisească și diaconul și ceilalți clerci». Chiar canoanele garantează deci păstrarea nealterată a caracterului episcopal, ce trebuie să fie la temelei organizației bisericești. Episcopului

ii să la buna lui chibzuială să și spună ultimul cuvânt.

Nu trebuie să ne lăușăm după aparițile de tristă nuanță ale abuzurilor ivite în constituționalismul nostru bisericesc. Mai bine să cercetăm părerea marelui legislator Saguna, care niciodată n'a avut gândul să lovească în drepturile ierarhice ale episcopilor.

(Va urmă).

O prea mică despăgubire

Unele zile strâns sănătatea, că prea sănătatea conditioanele armistițiului dictat Bucureștiului de partea comandanțului român.

La aceasta răspunde *Gazette de Lausanne* următoarele:

Trebuie să reamintim, că în decursul celor doi ani, că dură ocupația austro-germană în România, ocupanți au exportat 2 $\frac{1}{2}$ milioane tone de băuturi, mai multe sute de mii de vite, aproape un milion de oile și cantități enorme de lemn.

Tot acestea putea servi la alimentarea, îmbărcăsuința sau îmbogățirea puterilor Centrale, îmbărcăsuința înseamnă populație, lăna, lemnul, piele, fură duse.

Mil de case parăsite de proprietari cari se refugiașă, fură golite complete. Mobilier, vase obiecte de ară, tot ce avea valoare de puțină valoare, fu dus și vândut în Austro-Ungaria și Germania.

De altă parte, toate reîncadrările formidabile operate de armatele centrale, trebuiau plătite de România și o cantitate de bilete de bancă emise de germani. În valoare de 18 miliarde, circula înță în ţară. Fabricile fură demontate complete. Cease privesc materialul de căi ferate, care asemenea au fost luat de Mackensen la retragerea sa, acesta a rămas în Ungaria în urma unei dislocații luate de aliaj.

Astfel România, lipsită de vite, de semințe și mașini agricole, n-a putut cultiva decât o mică parte a pământurilor sale, – ceea ce produs o criză alimentară insărcinătoare și o scumpere enormă.

La retragerea lui Mackensen, ţara care avea 1200 locomotive, nu mai posedă decât 58. Materialul cerut de către România Ungariei, nu reprezintă decât o mică parte a pagubelor, care îl fură cauzate.

Biroul presei române comunită lămuririle următoare:

Pentru a se înțelege mai bine cauzele care au obligat guvernul român să procedeze la reîncălzi în Ungaria, e bine să se amintească declarările făcute de Conte Czernin, la 2 Aprilie 1918:

«Am obținut dela România, din recoltă anului trecut mai mult de 70,000 tone de cereale. Prisosul anului și noua recoltă, care se va impărtășii între noi și Germania, va mai pro-

căru probabil, încă 60,000 tone de cereale, legume, fructe. România ne-a cedat (sic) 500.000 ori și 100.000 porci, care vor fi predaja chiar de acum».

Nu trebuie uitat că aceste contribuții au fost impuse după semnarea tratatului de la București, adică, după ce timp de un an și jumătate, puterile centrale goleaseră România de mijloace de transport, de capital, de alimente, de toate mașinile și instalațiile sale industriale, într-un cuvânt, de tot ce se poate căra.

Declarația contelui Czernin, arată în ce proporții Austro-Ungaria se folosea de situație.

Analele

Asociație «Andrei Saguna» a clerului mitropolit ortodox român din Ardeal, Banat, Crișana și Marasmeș.

Au apărut acum actele primului congres al preoților din mitropolia ortodoxă a românilor de dincolo de Carpați, lăsat în Sibiu în zilele de 6/19-8/21 Martie a.c.

Carta se înfănce pe 140 pagini de tipar mărit cu materiale nu numai bogat, ci și de o inaltă valoare din punct de vedere bisericesc-cultural.

Ea este regăindirea nivoului nisit, la care s-a înținut congresul înșuși.

Pe 38 pagini se publică procesele verbale ale celor 6 ședințe, păstrându-se, pe căt s-a putut reda în scurt, cuvântările și părerile celor ce au luat parte la discuții.

În Anexe se publică convocația congresului telegrafemă trântină din congres și răspunsurile la aceea. Această le urmăză cuvântările înaintătoare dela deschidere și încheiere a congresului, referitoare temeinice asupra chestiunilor puze la ordinea zilei, și statutele și regulamentele de organizare a Asociației.

Preoții care a participat la congresul cele ce său auzit acolo, va retrăi cearșurile de înslăbitere și mandrie îndrepătă, și va putea adânci problemele, cărora dacă nu s'a putut da tuturor o deslegare, ele ar rămas un program de munca pentru viitor, menite a preocupa statonari pe toți cei cu răvnă cărăbiră și așezările ei și cu dragoste cărăporică.

Cartea va rămâne o mărturie o vrednicie noastră din trecut și o justificare deplină pentru revendicările preoților în prezent, ca și pentru soluțindinea de care trebuie să sărbătoare biserica în viitor, din partea statului ca și a poporului.

Desfășurarea anelor se îndeplinește cu prilejul intrunirilor pentru organizarea Asociației pe desprăjimătere, în cadrul protopopiatelor, și se poate capăta și în particular dela secretarul ori casierul comitetului central, cu prețul de 10-cor. penitru membri, și 14 cor. penitru nemembri.

zitoare il chinuță în tacere, fără să poată să spune, și să arătă că: fețe triste lipsite de grau, ca niște necorociți osându la moarte.

Dor amintirile vîției românești de ne mai dezlegă limba și nădejdea în sfârșitul bîruiutor al lupiei noastre sfinte. Încoace sălă de vorbă care supune pe omu năcăjă și-l face să susține de gânduri grele...

Chiar și copilașii păr. Agârbiceanu erau acum mai taciți, veselia lor încă se dusește și ei priveau fără glas cărăuri de stepleri prin care treceam. Copilișa de câteva luni a preutesei Manta, dormită în leagănul ei mititel, pe care abia dacă-și mișca mâna iubitoare a mamei ori mătușei înfrățate.

Sărmanii copilași născuți pe drumuri grele, departe de casa părintească: ce soartă vă rănduit Dumnezeu și vouă. Căci și suferință, voi din leagăn îndură toată jalea, care veacuri întregi a colesit neamul nostru. Creșteți pe drumuri de bejenie, ca niște pușiori ai nimănului, pe care cărți o mână dumșană î-l eos din culisurilor lor cald...

Ne apropiam de Elisavetgrad, orașul în care aveam să ne așezăm. Dar la gara Șestă-

În Poiana sărată

— Apel pentru reciadirea satului —

Ni se scrie:

La Poiana-sărată, în cimitirul bisericii, zace cel dintâi ofiter-erou, locot. Măcarie N. din Reg. 13/15. „Stefan cel mare”, „mort în noaptea de 14/15 August 1916, pentru întrigile nemului, când s-a trecut granița”.

Poiana-sărată a fost o comună din districtul românesc, liberată de dorobanții români, Reg. 25 Vasiliu, 13 îng., 8 Vășători, Div. a II-a cavitării. Situată în cimitirul bisericii, zace cel dintâi ofiter-erou s-a strectat în înmormântul săciumii. Cea dintâi comună din Transilvania, care a văzut zorii României de azi, a fost Poiana-Sărată. Pe aici treceau soldații noștri, înținipâni cu flori și urale, iar pe poartă de triumf din brad verde și colori naționale era scris satul de mai târziu al Ardealului: „Trăiască România-Mare”.

Poiana-sărată azi e cea mai distrusă comună românească din Transilvania, de urmă răboiului. Situată în cimitirul Cârților la 40 km. de Târgu-săculesc și la 30 km. de Onești – Târgu-Ocna, era delă vestul Slănic și se ajungea în doară ore, a fost o frumoasă comună și cea mai sănătoasă stațiune climaterică, înconjurată de păduri seculare de brad – cu băi de apă sărată, sulfuri și iod, iar soseau cea mai bună cu leagă Transilvania cu regatul era prin acest defileu. Azi totul e mormân de ruine și distrus după cei doi ani de ocupație asiatică și turistică.

Ne-am plâns, dar autoritățile n-au împăca să se ocupă de noi. Sănătății de interes general mai ardente la ordinea zilei,

De aceea ne-am gândit să ne adresăm și noi publicului mare românesc, cuprinzăriile grajdării noastre ale României și să cerem sprijinul. Voim să fin și mai departe străjerii neadormiți aici în cimitir Cârților. Voim să ne refaceam comună, mai mandră și mai frumoasă decât a fost, voim să recăldăm din nou „din peșteră de tăbăcă” – «casă de rugăciune».

Orice dar al milii este bine primit.

Apelăm la generalii, ofițerii și soldați, cari au luptat pe acese vali ale Oltului: Pe Cernica, Fata moartă, Peatră Runcului, Hărja, Înărcătoarea, Măgherăuș, Stâncă, Valea-Lespeșului, Ciresoaia, Vărădia etc. să-și reamintească de noi, căci aceste nume sunt nume de glorie, ce le poartă în cimitirul lor de eroi al neamului.

Apelăm la frații noștri din Transilvania, cari nu au fost distruiți ca noi, să ne ajute, făcând colecte în cimitir, cetea cu orice ocacizune, ca să recăldăm Poiana-sărată.

Apelăm la românii de pretutindeni și li rugăm să nu uite, că între numele de glorie și mările vînguiri pentru neamul românesc este și Ottázat.

Ajutoarele se trimînă să parohii ort. din Poiana-sărată, jud. Treișcaune, prin Onești pentru cei din Regat, și prin gara Brejca pentru cei din Transilvania.

Ziarele sănătate răngute a reproduce acest apel.

Ion Raftiroiu, pr. mil. ort. în arm. rom.

FOISOARA

Refugiații Ardealului

— Scrisori din pribegie —

de Dr. Ioan Mateiu.

(Urmăre)

Iar când se coboră sara cu umbrele ei și ne întindem trupurile obosite pe scăndurile de brad, ofițari dureroase ieșau din înimile arse ale pribeșilor. Noi lungi de veghe și de subiță, în care un gând alergă spre vatra părăsită, unde mama își plânge copiii, unde neamul nostru Indura umiliri nebunite și spănuțătorile se ridicau tot mai multe spre pierzarea părinților nevinovații...

Preoții cu bărbii albe, invățători cu față supăta, povățuitori credincioși, scriitori inflăcărați, se uitau buimăștilor unii la alții, fără și mai putea vorbi, par că o putere nevăzută îl-ar fi luat mintea.

Zile de-ărandul pribeșe pe Agârbiceanu, cum fumează țigără după țigără, cu ochii pierduți în gol, fără a scoate un cuvânt.

Darul lui de povestitor și de propovăduitor

covea, cam 15 verste depărtare de oraș, ni se spune, că autoritățile rusești nu ne lasă să întrăm în oraș.

Afieți mai petrecărăm două nopți în trei, așteptând. Povățuitorii noștri cercetă satele din jur și în înțelegere cu Imputernicul rusească alesere, două mari satul Visca și Oruscaia, unde să descalecăm. La început aveam temeri că vom duce-o greu, necunoscând limba rusească. Dar afărem cu bucurie, că în amândouă locurile trăiesc Moldoveni harnică, caru și său uitat limba lor nicăi în aceste depărtări mari, ci o vorbesc cu sărăință în mijlocul obiceiurilor moștenite din bâtrâni. Au venit căruje din sat și ne-am încărcat din nou sărăcia. Apoi am pornit, unii urcajă pe desagi, iar alții urmând carele pe drumul larg și prăfuit. Pribegii se deparțau acum, o parte apucând săprea Visca, iar cei mai mulți îndrepătau către Oruscaia puternica așezare de Moldoveni.

Cum mergeam încet pe sesul întins, ni se părea că suntem niște călători ratăciți în pustie, cari caută cu ochii obositii un loc de odihnă și de scăpare.

(Va urmă).

Clopoțele din Porumbul-mare...

Comuna în județul Odorheiului, vărată între sătăciști.

O parte dintre locuitorii săi români ortodoxi, care și la legea lor, dar, durează nu și se sermană românește.

Cândva, bâtrâni vorbeau românește; generația mai tineră următoare, corcăță cu conlocutorii unguri, parte nu a învățat parte a uitat limba maternă.

Acești creștini buni au din bâtrâni o bisericuță frumosă, provăzută cu cele trebuințoase, și, în cîrca interior își reamintește cutare capela său bisericuță patronatul și susținută de vecini boieri din Tara veche.

Au casă parohială, și, au avut și preotul lor, care însă în decursul răboșinilor a murit cu preot militar în munții din Tirol.

Precoți aplicați ca funcționari județului Odorhei la diferență ofiților, cu sediul în centrul, l-au cercetat în cîteva rânduri, împărțindu-le încurajare și măngâiere. Deplăcerea e însă mare, și având oamenii moie încununări, ei vreau și un preot care să fie încunună într-ei. și ei nu dau de omul, care să se decidă să se coboare și așeză într-o bună casă creștină.

Au umbrai în dreptă și stânga, și-săgescă păstorul, care să-l deserteze din sunnul adânc. Drumul lor a fost zadnicire.

Altă durere a lor, că și cele două mici clopoțe care-i chiemău mai înainte, cu danguțul lor dulce, la închînăcuire, lipsesc, și sălării bisericilor le-au dus și pe ale lor, să pregătesc din ele instrumente de moarte.

Parohia pare multă. Credincioșii săi sunt de consilniști lor, a căror biserică așezată pe deal în mijlocul satului nu a fost despăsată de clopoțe, care împărtășeau sunetul lor pe ingustă vale a Târnavei...

De vreo o lună două oamenii mei din Porumb par însă mulțumiți. În a sosit și s-a așezat un secretar comunul român (notar) care se interesează de cauză lor. El a decis deschiderea unei colecte pentru procurarea unui clopot și zice că nu să lasă până nu și aduce și un preot în sat.

Zilele trecute, în zi de sărbători, înținăscă 3 bârbați de acolo, care să intîmpină și grădească de departe cu mulțumire, în dialectul sătăcesc: Apoi să și, domnule, că o să compărăm clopot la sita bisericii și o să căpătăm încurajul și preotul.

Mă gândește la bucuria mare, că e vor simți acești creștini, când vor avea înălță clopot la biserică și preot în sat. Cred că atât la sfîrșirea clopotului, cât și la introducerea preotului în parohie, vom sărbători în toți, cei puțini români dintre săcul, aceste zile, și ne vom bucura și veseli împreună cu ei. Am nădejde că rugășim și ceremări vor fi ascultate de forurile bisericești, că și de obțaga românească și-i va ajuta într-un împlinire dorinței lor. Olass! preotul român iarăș va resuna astăzi la biserica din Porumb, iar clopoțele ei vor împărtășia din nou sunetul lor, de astădată mai mulțumită pe valenă ingustă a Târnavei.

Eugeniu Munteanu.

Apel+

Câțră negustorii români din România-Mare

Intrunirea intimă - a comercianților români din Transilvania, Bănat, Maramureș și Crișana - cu ocazia serbării jubiliare de 50 ani a "Asociației" la 1911 în Blaj, - a convocat primul congres al comersanților români dinu la Sibiu în 1912.

Sâmbăta aruncată în pământul românește, sub obâldirea ungurească de atunci, a răsărit acum în pământul românește recucerit în România Mare.

Primul congres al comercianților români din România Mare, jinut la Sibiu în 29 Iunie a. c., a înființat "Asociația" preoților din 1911.

Înființarea "Asociației" a mihi hotărât, la căză nu s-ar putea face o înțelegere de asociare cu Banca centrală sub numele de comercial și industrială, a înființa o Banca separată, precum și un organ de publicitate.

Piețele română trebuie să-l salte înima de bucurie, că de fapt în România Mare s'a pornit un curent sănătos pentru bine, frumos și adevărat.

* Toate ziarile noastre sănătoase să reproducă acest apel.

Nu este însă destul cu atât; trebuie căutat ca acest curenț să își avânt tot mai mare.

Nu e deajuns că am pus peatru fundamentală "Asociație", și ca mână a Bâncii și a organizației de publicitate.

Trebue de pe acum să ne îngrăjim de materialul necesar pentru edificare.

Trebue să începem de odată și cu creașterea copiilor noștri pe terenul comercial.

Să nășuzim a primi pentru această carieră elementele bune, pline de viață, - înțeleg în locul prim morală, în legătură cu iștejimea și dorul de a munca.

Să angajăm deci astfel de băieți. În locul prim să preferăm orfani ai a celor, care au căzut pe câmpul de onoare pentru neam, iară și dinastie.

Să primim pe acești orfani în familiile noastre cu toată dragostea și să ne îngrăjim de ei ca de copii noștri proprii.

Arătându-le iubire părintescă, se va trezi și în el simțul de iubire, și nu vor urta la rândul lor, când vor ajunge să fi de sine stători, a procedă întocmai cu acei copii, pe care vor avea ei chemarea să-să crească.

În forma aceasta vom putea avea o clasă de negustori aleșă, gata totdeauna la or ce sacrificii pentru neam, sărăcă și dinastic.

La lucru deci cu toții! Doreș să primesc și eu 2 băieți, iștej, curjul, cu cel puțin 2 clase liceu, din acel orfan amintit, promițând a fi locuitorii părintelui lor.

Mă voi interesa de ce și atunci când se vor elibera de cafe, - adă-păsă în centre mai mari comerciale, și la timpul său ale ajuta la fondarea existentei lor.

Mamele sau tutorii care doresc a aplica copiilor lor, asemenea și negustorii, care să trebuiască de astfel de băieți, să se adreseze subsemnatului.

Aurel Popescu, comerciant în Sibiu, și administratorul al Asociației comercianților români din Transilvania, Bănat, Mureș și Crișana.

Fondul zidirii Bisericii catedrale din Cluj

Transport din Nr. 81 Tel. Rom. 43.600

Au contribuit:	
1. Tulliu Rogenecu, Cluj,	1.000
Dr. Liviu Ghilezan, prim-procuror	500
George Bârsan, comerciant, Făgăraș	500
4. Aurel Muntean, paroh, Sebeșul-mare	400
5. Ioan Crișan, sef, la percept, din Cluj	200
6. Ioachim Oroza, paroh	200
Sumă: 40,500	

Colecta e deschisă și se continuă.

Stirile zilei

În amintirea luiptei de Călugăreni. S-au împlinit 224 de ani, de când Mihai Viteazul a sfîrșat oprirea lui Osman Pașa. Turci în număr de 200 milii, au fost biruști la Călugăreni de 12 milii români. Vineri s-a oficiat pe colina dela Călugăreni, la crucea ridicată din indemnul regelui Carol, un parastas pentru pomenorile vitejilor căzuți pe câmpul de luptă în 1595 și 1610. A asistat în aerberie numeroșii publici, intelectuali și țărani.

Amăndăre. Din Paris se anunță, că semnarea tratatului de pace cu Austria germană, ce era să se facă în 30 August, s'a amânat pentru 10 Septembrie a. c.

Numerătoare în Bucovina. Datele numerătoare, terminate zilele acestea în Bucovina, sănătăstru sub toate raporturile, Bucovina fără Cernăut, are: 367 milii români, 215 milii rutene, 53 mil germani, 43 mil evrei, 23 mil poloni, 10 mil unguri. Cu total 716 mil locuitori. Majoritatea, va să zică, este românească.

Stire ziaristică. Ziarul *Patria* a trecut la Cluj, în vechiul cubă cu sovinismul unguresc, unde până acum n-a existat gazeta română cotidiană, și de unde va putea aduce bune servicii pentru părțile de nord ale Ardealului.

Sosit din Siberia. Fostul redactor al *Gazetei din Brașov*, din *Victor Brâncic*, a sosit acasă dintr-o lungă călătorie: Tomai din Siberia, unde a lăsat mulți români ardeleni, tovarăși de luptă care așteaptă cu dor să plece în patrie. Cel mai mulți din acești ardeleni sănătă și acum prizonieri prin lagăr rusești sau plasăți ca muncitori, și due o viață grea. În interesul lor dă Branicea a venit la Sibiu pentru a face raport Consiliului dirigent.

Instituție. Dela corpul VII armată primim următoarele sprijne stire și publicare: Toate persoanele militare se incunostințează, că din 21 August a. c. începând până la alte dispoziții în fiecare săptămână vor pleca din Sibiu un până în două trenuri de reîmpărății spre Budapesta și Viena; într-un timp corespunzător vor urma contratraini. Alătura de aceea, în zilele proxime va pleca tot din Sibiu un asemenea tren și în Jugoslavia. Cel interesant să invită așa înainta rugăciune în sensul ordinului Resistorului de Interna Nr. 8300 din 1919, publicat în *Gazeta Oficială* Nr. 44 din 1919, la Biroul de Repatriere. (B. P.)

La legătul surorilor din fostul regat roman pentru ajutorare copiilor de peste munți, aplicată la meseriai lu Sibiu, au binevoit a dărui unele: Minodora Sârindaru, profes. în Râmnicu-Sărat, Elena Oct. Berzan, soție de sef de gară în Lugoj, Veturia Giura, soție de sef de gară în Simeria, Eugenia Serban, n. Pop, soție de preot gr. cat. în Romos și Dr. G. Constantinescu farămacist în Râmnicu-Sărat, fiecare căte 40 cor., sau în total 200 cor. — Pentru daruri generos exprimă sincere mulțumite: *Vic. Tordășanu*, pre. Reuniunii meseriașilor sibieni.

Excursia Inginerilor din regat în Ardeal. Asociația inginerilor din vechiul regat va face la sfârșitul lunii Septembrie a. c. o excursie de studiu în teritorul de dincolo de Carpați. Înginerii vor vizita orașele industriale de aci. Conform programului, vor sosi în 21 Septembrie c. la Sibiu; în 22 și 23 Sept., vor vizita uzinele din Hunedoara și de la Gherla.

La 24 Septembrie inginerii vor veni la Arad; de aici vor merge la Timișoara. La 25 și 26 vor fi în Reșița, iar la 27 în Mehadia (Bâile Hercule). La 28 se vor opri la Orșova, de unde se vor întoarce acasă.

Din partea inginerilor de aici se fac pregătiri pentru primirea colegilor din vechiul regat.

Inginerii de dincolo de Carpați, care doresc a lucea în această excursie se vor aduna la diul. Ing. Simion la direcția căilor ferate din Sibiu, platind înainte suma de 200 cor., ca jumătate din cheltuielile excursiunii.

Profesori universitari. Comisiajuna însărcinată cu recomandarea profesorilor la Universitatea din Cluj și-a terminat lucrările, sub conducerea d-lui Sextil Pușcariu, comisarul Consiliului dirigent pentru reorganizarea acelei universități. Au fost recomandanți profesori pentru toate catedrelle, afară de facultatea de drept, unde au mai rămas necopacă către catedre. De asemenea vor fi aduși din străinătate un număr oarecare de profesori specialiști.

Aviz. Vă aduc la cunoștință, că în institul filantropic "Camin pentru copii" (post Năpăzii) din Târgu-Mureș, strada Sândor János Nr. 10, primesc proviziile gratuită (fără cuartier) princi săraci de 6-12 ani, care frecuentează vreo școală în orăș, astfel, că prinții vor avea să se îngrăjăse numai de cuartier. Scopul este să se bucură de ajutorul acestor și princi români dela date. Înscrierile pentru anul scolar 1919/20 se fac: pentru cei din jur de 8-12, ear premru cel din oraș în 13-15 Septembrie, între orele 9-11 a. c. și 3-5 d. a.; cu care ocazie prinții și vor prezenta cu princi, aducând extras de bitez pentru filii lor și certificat de pauperitatea de la comunitate. Târgu-Mureș, la 29 August 1919. — *Emil Călmățan*, administrator.

Lupta împotriva speculaților. Ziarile engleze anunță că în Anglia se aplică speculaților amenzi până la 20.000 de lire sterline. De asemenea toți cei dovediți că speculație sănătă traduși în fața tribunalelor ordinare, care la rândul lor au dreptul să le aplică amenzi până la 200 lire sterline, plus său luni înclosure.

Teatre in Sibiu

Cinematograful Orașului. Piață Hermann Richteră: D-na M. Scholtess.
Joi: Adunătorul de zdențe, film senzitional, cu artiștii italiani Zaccuni, și Cădrea Troi, piesă interesantă.

Incepînd la ora: 9 seara.

Cinematograful Apollo. Strada Schevin. Directoră: D-na Emil Toth.
Joi Banda spirituală, film detectiv în 4 acte.

Incepînd la ora: 9 seara.

Nr. 192/1919 Protop. (250) 2-3

Concurs

Pentru întregirea parohiei de clasa III-a Vaca, protopresbiteral Zărândului, se scrie concurs cu termen de 30 de zile de la prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele impreunate cu acest post sănt cele fasonante în coala B, pentru întregirea venitelor de la stat.

Cererile de concurs se vor înainta subsemnatului oficiu protopresbiteral în terminul deschis, iar concurenții pe lângă observarea dispozițiilor reglementare, — se vor prezenta în vreo-Duminică sau sărbătoare la biserică, spre a căntă, cuvântul eventual a celebra.

Brad, la 7/20 Iulie 1919.

Oficial protopresbiteral ort.-or. al Zărândului în înțelegere cu comitetul parohial concernent.

Pompiliu Piso
adm. protopop.

(252) 2-3

Concurs

Pentru ocuparea postului învățătoresc dela școală din Banale, protoprescriterul Turda, se publică concurs cu termen de 30 zile.

Salar fundamental 600 cor. dela biserică, cuartier corăspunzător și ¼ jug. grădină.

Celelalte competiții și ajutorate de scumpe sănt puse în perspectivă din partea statului nostru, conform legilor din vigoare, ca și la învățătorii de stat.

Cel ales pe lângă obligațional instrucției vor avea a conduce elevii la biserică în Dumineci și sărbători. Vor fi preferați cei apăi și înstru curul și vor fi separat remunerati.

Cererile concursuale se vor transmite în terminul deschis subsemnatului oficiu.

Turda, 6 August 1919.

Oficial protopresbiteral în înțelegere cu comitetul parohial concernent.

Iovian Murășan
protopop.

Ad. Nr. 226/1919. (230) 3-3

Concurs

Pentru întregirea postului și II-a vacantă învățători dela școală noastră confesională, din parohia Ormănești, tracăt Zărând, se publică concurs cu termenul de 30 de zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele impreunate cu acest post sănt:

1. Salarul prescris de lege, cu toate adăsurile sistematizate, plătită 500 corone dela parohie, iar restul dela stat.

Cuartir în natură și relui de grădină.

Cel ales e dator ca în Dumineci și în sărbători să duce elevii la biserică și să cânte cu ei liturgia, asemenea are datorința de a proveada și școala de repetiție.

Doritorii de a ocupa acest post, să-și înainteze în terminul deschis cererile instruite cu documentele cerute de lege subsemnatului oficiu protopresbiteral, având a se prezenta și în parohie spre a-i cunoaște și poporul.

Oficial protopresbiteral gr.-or. al Zărândului.

Brad, la 9 August 1919.

Pompiliu Piso
adm. protopop.

Redactor responsabil: Matei Voileanu.

Nr. 3/1919

(254) 1-3

Nr. 307/919.

(239) 2-3

Concurs

Pentru întregirea parohiei vacante de clasa III-a Almășul-mare Susani, prin aceasta se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima apariție în «Telegraful Român».

Emolumentele impreunate cu acest post sănt cele fasonante în coala B, pentru congrasă, cu restricția cuprinsă în § 26 din Regulamentul pentru parohii.

Cererile de concurs să se înainteze la subsemnatul oficiu în terminul deschis, iar reflectanții — cu prealabilă stire a protopopului — să se prezinte în comună în vre-o Dumineacă ori sărbătoare pentru a celebra, a cântă, și predica, și a face cunoștință cu poporul.

Geoagiu, 8 Ianuarie 1919.

Oficial protopresbiteral gr. or. rom. al tracătu Geoagiu în înțelegere cu comitetul parohial concernent.

Ioan Popovici
protopop.

Nr. 75/1919.

(253) 1-3

Concurs din Oficiu

Pentru întregirea postului de paroh din parohia de cl. a III-a Sâncraiu cu filia Călaniumile, din protopresbiteralul Hunedoara, se publică prin aceasta concurs din oficiu cu termen de 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele impreunate cu acest post sănt cele fasonante în coala B, pentru întregirea dela stat.

Cererile de concurs se vor înainta în terminul deschis Consistorului arhiepiscopal, iar concurenții — pe lângă observarea dispozițiilor reglementare — se vor prezenta înaintea alegătorilor pentru a cântă, respective celebră, cuvântul și a face cunoștință cu poporul.

Sibiu, din sedința senatului bisericescă intitulată la 13 August 1919.

Consistorul arhiepiscopal.

Ad. Nr. pp 322/919.

(245) 3-3

Concurs

Pentru ocuparea postului de învățător la școală noastră confesională din comuna Bebești, prin aceasta se deschide concurs cu termen de 20 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele impreunate cu acest post sănt 1000 coroane dela comuna bisericescă, iar restul cu întregirea dela stat, cuartier liber în edificiul școalăi și 20 cor., relui pentru grădină de legume.

Alesul învățător va fi îndatorat a instrui elevii în căinături bisericescă și a cântă cu el la biserică în Dumineci și sărbători.

Oficial protopresbiteral în înțelegere cu comitetul parohial.

Cluj, la 30 Iulie 1919.

Tuliu Roșescu
protopresbiteral.

(238) 3-3

Concurs repetitie

Pentru aceasta se publică concurs cu termen de 30 de zile dela prima publicare în «Telegraful Român» pentru întregirea postului de capelan cu drept de succesiune pe lângă parohul neșematul Ioan Șinca din comuna Neovăș, tracăt Dovel. Emolumentele sănt: pe lângă datoria dela stat, jumătate din toate venitele parohului în biserică și afară de biserică.

Cererile de concurs înzestră cu documentele cerute sănt a se înainta subsemnatului oficiu protopopești în terminul deschis, iar concurenții — cu observarea prescrișilor reglementului pentru parohii — se pot înfășa înaintea alegătorilor spre a cântă, respective a oficia, a cuvântul și a face cunoștință cu poporul.

Deva, la 14/27 Iunie 1919.

Oficial protopresbiteral Deva în înțelegere cu comitetul parohial concernent.

Dr. Ioan Dobre
protopop.

Censurat prin: Căpitän Boiu.

Concurs

Pentru întregirea postului de paroh din Cristești, parohie de clasa III-a din protopresbiteral Turda, se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima apariție în «Telegraful Român».

Emolumentele impreunate cu acest post sănt cele fasonante în coala B, pentru întregirea datotiești dela stat, locuință în natură și porțune, canonica corespunzătoare.

Concurenții vor avea să-și prezenteze cerile concursale, instruite în ordine, în termenul indicat, subsemnatului oficiu protopresbiteral și pe lângă încreșterea subscrisă se vor putea înfășa în parohie în vre-o Dumineacă sau sărbătoare spre a slujă, predica și a face cunoștință cu poporul.

Turda, 9/22 Iunie 1919.

Oficial protopresbiteral ortodox-român în înțelegere cu comitetul parohial concernent.

Iovian Murășanu
protopop.

(248) 2-3

Concurs

Pentru întregirea posturilor de învățători, la școalele confesionale din comunele mai jos însemnate, se publică concurs cu termen de 15 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

1. Zarnesti: a) un post de învățător cu sala dela biserică 900 cor., restul întregirea dela stat, cuartier și grădină, b) un post de învățător cu sala dela biserică 600 cor., restul întregirea dela stat, cuartier și grădină.

2. Cristian: cu sala dela biserică 454 cor., restul dela stat, cuartier natural în edificiul școalăi, grădină în natură sau relut de grădină 20 cor.

3. Holbay: cu sala dela biserică 100 cor., restul dela stat; cuartier în natură, eventual relut de cuartier, relut de grădină 20 cor.

4. Pestera: cu sala dela biserică 400 cor., restul dela stat; cuartier și grădină.

In comuna Cristian învățător este îndatorat a îndeplini și serviciul de cantor impreună cu al 2-lea învățător alternativ cu săptămâna.

Învățători aleși, pe lângă îndatoririle prescrise de normele în vigoare, sunt dator să înstruiose și în școala de repetiție, și în Dumineci și sărbători să conduc copiii la biserică și să cânte cu ei în col cu să. liturgie.

Concurenții au să-și înainteze cerile înzestră, conform normelor în vigoare, în terminul arătat, subsemnatului oficiu protopresbiteral, și înainte de alegeră a se prezenta poporului în biserică spre a-și arăta dexteritatea în cântăr.

Zernești, la 2 August 1919.

Oficial protopresbiteral gr.-or. român al tracătu Bran în înțelegere cu comitetul parohial.

Ioan Hamaea
protopop.

(238) 3-3

Concurs

Pentru întregirea postului vacant de învățător dela școală noastră confesională din parohia Crăciunesti, tracăt Zarand, se publică concurs cu termen de 30 de zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele impreunate cu acest post sănt:

1. Salarul prescris de lege, cu toate adăsurile sistematizate, plătită 400 cor., dela parohie, iar restul dela stat.

Cuartir în natură.

Cel ales e dator ca în Dumineci și în sărbători să duce elevii la biserică și să cânte cu ei liturgia, deasemenea are datorința de a proveada și școala de repetiție.

Doritorii de a ocupa acest post să-și înainteze cu documentele cerute de lege subsemnatului oficiu protopresbiteral, având a se prezenta și în perioadă la parohie spre a căruia și poporul.

Brad, la 9 August 1919.

Oficial protopresbiteral ortodox român al Zarandului.

Pompiliu Piso
adm. protopop.

(238) 3-3